Schoolmoestuinkalender

Bij het starterspakket zaden voor een heerlijke lente in de schoolmoestuin

ecologisch leven
koken en tuinieren

Colofon

Teeltgegevens:

- Handboek Ecologisch Tuinieren (www.velt.nu/winkel)
- Lieven David

Werkten aan deze kalender: Lise Fivez en Lieven David

Illustraties: Isabel Bouttens

Woord vooraf

Hallo!

Wat fijn dat jullie kozen voor een starterspakket biologische zaden voor jullie schoolmoestuin. Met deze moestuinkalender helpen we jullie graag om er een succes van te maken zodat het een heerlijke lente in de schoolmoestuin wordt.

De goede zaden hebben jullie al. Door deze op het juiste ogenblik te zaaien, kan je de oogst plannen tijdens de schoolperiode voor de grote vakantie. Het is daar dat deze kalender jullie bij wil helpen. Nadien laat je enkel de pompoenen staan en zaai je de rest met een vrolijk bloemenmengsel in. Zo oogt de tuin mooi tijdens de zomer en dragen jullie zorg voor de natuur. En voor wie wil is er een prachtig boeket bij de start van het schooljaar!

Deze kalender is uitgewerkt voor bestellers van het kleine starterspakket voor scholen.

Veel zaai-, plant- en oogstgenot!

Het Velt-team

Wat vind je in deze kalender?

De weekkalender met

- concrete voorstellen voor zaai-, plant en oogstdata zodat het werk in de moestuin gespreid wordt en daarmee haalbaar en overzichtelijk blijft. Pas dit gerust aan op basis van jullie eigen schoolkalender en -planning. Daar is ruimte voor voorzien.
- ruimte om jullie eigen planning en resultaten op te schrijven. Dit kan samen met de leerlingen. Aan het einde van het moestuinseizoen kan je hiermee terug- en vooruitblikken.
- zaai-, plant-, en oogstadvies voor de gewassen uit het starterspakket.
- handige schoolmoestuintips

Een tip per gewas

Een samenvattende zaai-, plant- en oogstkalender

- waarin alle zaai-, plant- en oogstdata van de gewassen uit jullie pakket zijn opgenomen. Hiermee kan je aan de slag gaan om de moestuinkalender helemaal op maat van jullie specifieke schoolcontext te maken. Dat kan ook goed samen met iets oudere leerlingen.

Overzicht gewassen pakket en kalender:

- Erwt- Kleine Rheinlanderin
- Peul – Norli
- Kool- en mosterdblaadjes – mizuna
- Radijs – Mengsel
- Pluksla – Mesclun Puur Sla
- Spinazie- Butterflay
- Pompoen – Red Kuri
- Pompoen – Sweet Dumpling
- Wortel – Amiva
- Bloemenmengsel – Bijenweide
- Bloemenmengsel – Eetbare bloemen
- Optioneel: vroege aardappel - Vitabella

Wist je dat?

Velt nog andere materialen ontwikkelde om jullie schoolmoestuindromen te helpen realiseren?

Naslagwerken:

- Handleiding schooltuinen (gratis te downloaden op velt.nu/schoolmoestuin): Een stevige houvast om een schooltuin op te starten. Hierin wordt dieper ingegaan op het organisatorische, tuintechnische en educatieve aspect van een schoolmoestuin.
- Ecologisch tuinieren voor beginners: Introductieboekje voor beginnende tuiniers, ideaal voor de schoolmoestuinbib.
- Handboek ecologisch tuinieren: Het naslagwerk voor de ecologische moestuin.
- Ecologisch tuinieren in potten en bakken: Uitgebreide tips en tricks om van een schoolmoestuin in bakken en/of potten een succes te maken.

Educatieve materialen:

Op onze website velt.nu/schooltuinen vind je ook educatieve materialen om in de lessen te werken rond de schoolmoestuin zoals de seizoenskalender en het kwartet van Colette Courgette, beide met uitgebreide handleiding voor leerkrachten. Ook achteraan in de 'Handleiding schooltuinen' vind je enkele lesfiches.

Vormingen voor leerkrachten en ouders:

- Een b(l)oeiende moestuin, ook op jouw school! Een interactieve infosessie over de valkuilen en succesfactoren van een moestuin op school.
- Basiscursus ecologische moestuin: Deze cursus van 4 lessen vormt een theoretische basis om ecologisch te tuinieren.

Een helpende hand nodig?

Een moestuin opstarten binnen de schoolmuren is niet evident. We hopen jullie met de schoolmoestuinhandleiding, de starterspakketten zaden en deze schoolmoestuinkalender alvast goed op weg te helpen.

Soms is het echter handig om beroep te kunnen doen op iemand met ervaring die op maat meedenkt en samen met jullie aan de slag gaat om de moestuinplannen waar te maken. Ook daarvoor kunnen jullie bij Velt terecht. Zowel in Nederland als in Vlaanderen leidden we docenten schoolmoestuinen op die jullie met raad en daad bij kunnen staan op organisatorisch, moestuintechnisch en didactisch vlak. Meer informatie hierover vind je op velt.nu/schoolmoestuin

Of klop eens aan bij de Velt-afdeling uit je buurt (velt.nu/velt-je-buurt). Wie weet is er een Velt-lid uit jouw buurt die graag mee zijn schouders onder jullie project zet.

Nog even dit…

We geven teeltdata voor de groenten en bloemen uit het uitgebreide starterspakket voor schoolmoestuinen. De aangegeven data zijn geschikt voor de 'gemiddelde' school in het 'gemiddelde' jaar. Er zijn immers belangrijke verschillen volgens:

- Het weer: als het bijzonder lang koud blijft, moet je alles algauw enkele weken uitstellen.
- De grondsoort: in zandgronden die sneller opwarmen dan zware, kun je vroeger zaaien.
- De ligging van de moestuin: in een beschutte, zonnige moestuin kun je vroeger starten dan in een open tuin zonder beschutting.
- De streek: aan de kust is het klimaat milder en zijn er bijvoorbeeld minder vorstdagen dan in het binnenland.

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

Januari

Goed begonnen is half gewonnen

Januari is een goede maand om de schoolmoestuin aan te leggen of de infrastructuur te onderhouden. Ook om het moestuinjaar te plannen, is deze maand heel geschikt.

En voor wie niet kan wachten, kan er deze maand ook al het een en ander voorgezaaid worden.

Bedden en paden in de moestuin

Voor een schoolmoestuin zijn duidelijk afgebakende bedden met brede paden tussen een grote meerwaarde. De geschikte afmetingen hiervan zijn net iets anders dan in de klassieke moestuin. Kinderen hebben immers kortere armen, dus moeten de bedden in een schooltuin smaller zijn dan in een moestuin voor volwassenen. Bovendien moeten de paden tussen de bedden breed genoeg zijn om een groepje leerlingen te laten rondlopen.

Bedden: 80 cm is een goede breedte. Dan kunnen zelfs kinderen overal bij terwijl ze op het pad blijven staan.

Paden: 80 cm zodat de leerlingen elkaar vlot kunnen kruisen.

Je kunt kiezen voor verharde of onverharde paden. Voordelen van het gebruik van bedden en paden zijn dat de leerlingen geen planten stuk lopen en dat je grond steeds luchtiger wordt (en blijft).

Waarom is lucht in de bodem belangrijk?

- Drainage en waterbuffering: je grond lijdt minder onder droogte en slagregen en je planten hebben constant een goede aanvoer van vocht.
- De wortels van je planten: ze graven dieper, bereiken meer voedingsstoffen en zijn beter bestand tegen droogte.
- Het bodemleven: je krijgt veel meer pieren in je bedden en die maken de grond vruchtbaar.
- Je hoeft niet meer te spitten, want de grond wordt vanzelf heerlijk mals, met een jaarlijks laag compost.

Wil je nog meer informatie over hoe van nul een nieuwe schoolmoestuin aan te leggen? In de handleiding schooltuinen wordt vanaf pagina negen nauwgezet uitgelegd hoe je stap voor stap 'vanaf nul' een ecologische schoolmoestuin kunt aanleggen. Er wordt daarbij ook aandacht besteed aan tuinieren in potten en bakken.

Week 1 januari

Planning
Logboek

Tips

- Laat kippen tijdelijk en plaatselijk scharrelen in de moestuin. Misschien kunnen de kippen van een leerling op bezoek komen?
- Hebben jullie een serre? Maak het serreglas dan schoon, en geef regelmatig water in de serre.
- Zin in fruit? Plant bij zacht weer fruitbomen en kleinfruit aan.
- Maak een teeltplan op maat.

Week 2 januari

Planning
Logboek

Tips

- Breng jullie tuingereedschap in orde.
- Experimenteer met leerlingen: De kiemkracht van zaden. Leg twintig zaadjes op een vochtig doekje, dek af met plasticfolie, en houd de zaadjes een week lang op kamertemperatuur. Tel dan de gekiemde zaadjes. Vergelijk nieuwe en oude zaden, rassen, ...
- Verzamel potjes en kistjes om te zaaien en te verspenen (of als je ze al hebt, maak ze schoon). In de meeste tuincentra kan je gratis kleine plastic potjes krijgen. Je vindt ze vaak in een grote bak bij de uitgang.

Week 3 januari

Planning
Logboek

Tips

- Zin om al van start te gaan? Zaai tuinkers op de vensterbank van de klas. Probeer ook eens mosterd, alfalfa of tarwe!
- Ook het (binnen) voorzaaien van peultjes en erwtjes kan al.

Week 4 januari

Planning
Logboek

Tips

- Maak een (extra) insectenhotel: zo trek je veel nuttige insecten aan. (zie ook p. 78)
- Maak oude nestkastjes schoon, en hang er nieuwe op.
- Verzamel vers rijshout voor erwten: lang, vertakt snoeihout is prima.

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

Februari

Klaar….START!

Zin om een voorsprong te nemen zodat er veel geoogst zal kunnen worden? Dan kunnen jullie nu beginnen met voorzaaien en -kiemen, want februari is daar de ideale maand voor. Hebben jullie een moestuin in volle grond? Dan is het nu zaak om de bedden voor te bereiden.

Aardappelen voorkiemen

Zin in een frietfeest om jullie eerste moestuinseizoen in schoonheid af te sluiten en de grote vakantie in te luiden? Dan hebben jullie aardappelen nodig. Aardappelen zaai je niet, maar poot je. Poten is aardappelen planten.

Pootaardappelen kiem je best voor. Dat kan prima samen met de leerlingen op school. De goede plek hiervoor is koel (+/- 10°C), lichtrijk (zonder direct zonlicht) en voldoende ruim om ze mooi open te leggen, bijvoorbeeld in kartonnen kistjes. Zo kunnen ze allemaal gelijktijdig kiemen en is er minder kans op schimmels. De bedoeling is dat de ogen (de zwarte puntjes op de aardappelen) uit gaan lopen en korte, stevige scheuten van twee tot vier centimeter lang worden. Dat duurt zo'n drie tot vier weken. Nadien kunnen de aardappelen de tuingrond in.

De bedden voorbereiden

Is jullie schoolmoestuin nieuw, dan kun je de grond van de bedden eventueel omspitten (of ploegen) en de wortelonkruiden verwijderen. Zo heb je snel resultaat en kan je dit jaar nog starten. Onthoud wel: *Eén keer spitten, daarna nooit meer.*

Begon je al eerder met de schoolmoestuin en ligt er mulch op de bedden? Haal dan in februari (bij zandgrond) of maart (bij zwaardere bodems) de mulchlaag weg, zodat de zon de bodem kan opwarmen. Gooi de mulchresten op de composthoop. Zodra de grond niet meer bevroren is en voldoende opgedroogd kan je de bovenste 15 à 20 centimeter van de grond losmaken zonder hem te keren. Gebruik daarvoor een woelvork of een spitvork.

Week 1 februari

- Voorzaaien peultjes (Norli) en doperwten (Kleine Rheinländerin) in potjes. Dit kan heel februari.

Planning
Logboek

Tips

- Voeder de vogels van de schooltuin: zij helpen de rest van het jaar met insectenbestrijding. Wil je nog meer doen voor onze gevederde vrienden? Check dan het lijstje voor een vogelvriendelijke speelplaats van Natuurpunt vzw.
- Het voorzaaien van de erwtjes en peultjes kan perfect op de vensterbank in de klas. Toch kan het leuk zijn om de potjes met zaden mee te geven. De leerlingen verzorgen de plantjes thuis tot ze op school in de grond mogen. Zo wordt de band tussen de thuis van de leerlingen en het moestuinproject versterkt.

Week 2 februari

Planning
Logboek

Tip

- Begin niet te vroeg te zaaien, zelfs al lijkt de winter voorbij. Er is nu nog te weinig licht voor de meeste gewassen.

Week 3 februari

Planning
Logboek

Tip

- Kozen jullie voor een aardappelbed in plaats van een eetbare bloemenbed? Kiem dan nu het plantgoed van de vroege aardappelen (Vitabellaf) voor.

Week 4 februari

- De voorgezaaide peultjes (Norli) en doperwten (Kleine Rheinländerin) kunnen vanaf nu uitgeplant worden. Dit kan tot begin april.

Planning
Logboek

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

Maart

Zaaien maar(t)!

In maart begint het echt. De grond wordt steeds warmer door het (bijna) lente zonnetje en dus kan er in volle grond gezaaid worden.

Zaaien in volle grond

Zaai groenten die onmiddellijk in de moestuin komen in rijtjes. Zo zie je duidelijk het verschil tussen een kiemplantje van je groente en een kiemplantje dat spontaan in de moestuin groeit.

Rijen trekken

Om een rechte rij te trekken, kun je twee stokjes waaraan een touw is vastgemaakt in de grond steken. Trek langs dat touw een rechte lijn met een stok. De lijn moet overal even diep zijn. Zaai in de lijn en dek het zaad af met grond.

Zaad uitspreiden en toedekken

Zaad netjes verdelen is gemakkelijker met grote zaden: die kun je één voor één vastnemen en plaatsen. Kleine zaden vragen meer handigheid. Je kunt een kartonnetje dubbelvouwen zodat je een gootje krijgt. Doe het zaad in dat gootje en zaai dan beetje bij beetje.

Zaaidiepte

Hoe groter het zaad, hoe dieper het in de grond moet. De bodem is ook van belang. Hoe droger de grond, hoe dieper het moet. Je zaait dus dieper op zandgrond dan op kleigrond.

Bron: Handleiding schooltuinen

Week 1 maart

- Zaaien van Pluksla (Mesclun Puur Sla) in volle grond, bak of pot. Dit kan tot eind april.
- Zaaien van Spinazie (Butterflay) in volle grond, bak of pot. Dit kan tot eind maart.
- Zaaien van radijs (mengsel) en kool- en mosterdblaadjes (Mizuna) in volle grond, bak of pot tot eind maart.
- Zaaien van wortel (Amiva) in volle grond tot eind volgende week.

Planning
Logboek

Tips

- Ligt er nog mulch op de bedden? Neem dan nu de bodembedekking tijdelijk weg, zodat de grond kan opwarmen.
- Zaai zuinig: liever te dun dan te dik.
- Van naderbij bekeken zijn zaden vaak erg bijzonder, daar kan je met je leerlingen mee aan de slag.

Week 2 maart

Planning
Logboek

Tip

- Zaai je warm of binnen voor? Zorg dan voor veel licht, dan groeien je plantjes stevig op. Plaats bij wijze van experiment ook eens een WC-rolletje over een zaadje. Dan kunnen de leerlingen met eigen ogen zien wat een tekort aan licht met een plantje doet.

Week 3 maart

- Planten van vroege aardappel (Vittabella) in volle grond, bak of pot tot eind april.

Planning
Logboek

Week 4 maart

Planning
Logboek

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

April

April

De lente is nu echt aangebroken en tegen het einde van deze maand kan je deze ook proeven in de vorm van de eerste radijsjes recht uit de grond. Mmmmm…. Meer nog, er kan zelfs al gekookt worden met de oogst, want samen met jonge mosterd- en koolblaadjes kan je hier een slaatje van maken. Versier dit slaatje met enkele eetbare 'onkruid'-bloemetjes zoals madeliefjes of vogelkers en het wordt een waar feestje.

Maar voor er gefeest kan worden, moet de eerste vakantie-uitdaging van het schoolmoestuinseizoen overwonnen worden: de kiemplantjes moeten voldoende water hebben.

Water geven bij afwezigheid

Hoe kan je ervoor zorgen dat de potjes en bakjes met voorgezaaide planten voldoende water hebben? Met de twee eenvoudige trucjes hieronder zouden de leerlingen bij terugkomst geen totaal verpieterde kiemplantjes meer mogen aantreffen.

Een waterreserve voor je planten

Vul een pet fles met lange hals met water. Maak gaatjes in het dopje en draai de fles dicht. Plaats de fles omgekeerd in de bloempot, zodat de hals onder de grond zit en het dopje zich ter hoogte van de plantenwortels bevindt. De plant krijgt zo tijdens de vakantie langzaam water. Dit kan je uiteraard perfect met je leerlingen doen. Je kan op voorhand met hen ook eens testen wat het effect is van de grootte van de gaatjes en de optimale grootte voor twee weken paasvakantie proberen bepalen.

De truc met de draad

Steek bij elk plantje een katoenen draadje in de grond. De losse eindjes steek je in een potje met water dat ongeveer 30 cm hoger staat dan de plant. Het water wordt door de touwtjes opgezogen en naar de plantjes geleid. Zo kunnen de plantjes een hele vakantie lang drinken. ! Let op, dit systeem werkt enkel voor kleine plantjes die toekomen met een beperkte hoeveelheid water. Dit is zeker ook iets leerzaams en leuk om samen met de leerlingen te doen.

Figuur 1: De truc met de draad. Foto: Swa De Heel

Week 1 en 2 april – PAASVAKANTIE

Planning
Logboek

Tips

- Zorg ervoor dat de kiemplantjes in je klas voldoende water hebben (zie hierboven) of geef ze tijdens de vakantie mee met de leerlingen die niet op reis zijn.

Week 3 april

- Planten van vroege aardappel (Vitabella) in volle grond, bak of pot tot eind april.
- Was het een goed voorjaar? Dan zijn de mosterd- en koolblaadjes vanaf nu allicht oogstklaar.

Planning
Logboek

Tips

- Aard uitgeplante erwtjes lichtjes aan.
- Vanaf nu: droog weer is ideaal om in de moestuin te schoffelen, het onkruid droogt dan gemakkelijk op. Zin om met de klas rond onkruiden aan de slag te gaan? In de handleiding schooltuinen vind je hier een lesfiche over.
- Snij je de blaadjes van de mosterd- en koolblaadjes, dan blijven de planten leven en kan je nog het hele voorjaar lang oogsten.

Week 4 april

- Voorzaaien pompoenen (Sweet Dumpling en Red Kuri) in potjes.
- Was het een goed voorjaar? Dan zijn de eerste radijsjes misschien al eetklaar.

Planning
Logboek

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

Mei

Wat kriebelt daar?

Nu de zon volop begint te schijnen, barst jullie schoolmoestuin als het goed is van het leven. De eerste vlinder kwam vermoedelijk al een hele tijd geleden op bezoek, maar nu is het echt een kleine beestjesboel van jewelste in de tuin. Dat is maar goed ook, want zij zijn de helpers van de moestuin. Hopelijk zijn de lieveheersbeestje in jullie tuin op bladluizenjacht, graven de wormen kilometers aan ondergrondse gangen en worden de dode plantenresten opgesmikkeld door de pissebedden. Tijd om op zoek te gaan naar al die helpers en meer te leren over voedselketens en -webben.

Bodemhelden

Onder al die helpers verdienen de bodemhelden bijzondere aandacht. Want een goede bodem, daar begint het mee in de moestuin en daar zorgen zij voor.

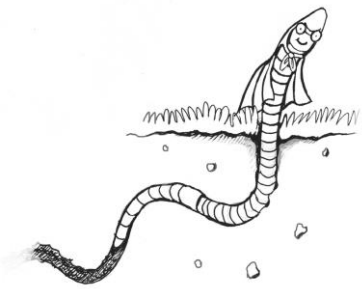

De moestuinheld bij uitstek: de regenworm. Bron: bodemhelden.be

Wil je met je klas aan de slag gaan rond bodemhelden, dan kan je terecht op de webpagina over bodemhelden. Naast heel wat lesmateriaal vind je er een app om de bodemdiertjes te determineren en kan je de zoekresultaten ingeven als je met de leerlingen op jacht bent geweest. Afgelopen jaren kon je er in mei en oktober ook deelnemen aan een wedstrijd.

Week 1 mei

- De eetbare bloemen kunnen vanaf nu tot eind juni in volle grond, bak of pot gezaaid worden.

Planning
Logboek

Week 2 mei

Planning
Logboek

"Het kan vriezen tot in mei, tot de IJsheiligen zijn voorbij"

Half mei passeren de ijsheiligen. Volgens de volksweerkunde zijn dit de laatste dagen in het voorjaar waarop nog nachtvorst kan optreden.

Week 3 mei

- Zaai de pompoenen (Sweet Dumpling en Red Kuri) in volle grond, pot of bak tot eind mei.
- Hebben jullie de pompoenen (Sweet Dumpling en Red Kuri) voorgezaaid? Plant ze dan deze week uit in volle grond.

Planning
Logboek

Tips

- Vanaf nu bedek je de bodem van de moestuinbedden, potten of bakken weer, bijvoorbeeld met gras- en ander maaisel. Dat heet mulchen. Mulchen onderdrukt de onkruidgroei, is een traktatie voor het bodemleven en zorgt voor een gunstig(er) bodemklimaat.
- Bij pas uitgeplante plantjes kunnen slakken voor problemen zorgen. Gebruik een stuk plastic van ongeveer 15 cm hoog (vb. een plastic fles waarvan bodem en bovenstuk zijn afgeknipt) om rond de plantjes te zetten ter bescherming.

Week 4 mei

Planning
Logboek

Tip

- Houd gedurende het volledige moestuinseizoen de bodem zoveel mogelijk bedekt. Dat doe je bij voorkeur met groenten, maar kan ook met groenbemesters of mulch (zie vorige week).

Een heerlijke lente in de schoolmoestuin

Juni

Het zomert (bijna) in de schoolmoestuin

Slimme zomerse planttips

- Zet je plantgoed eerst een paar uur in een bak met water, zodat de kluit goed nat wordt.
- Plant bij bewolkt of regenachtig weer.
- Steek bebladerde takjes in de grond. Knip bijvoorbeeld takjes van je haag, en zet ze aan de zonzijde van elke plant, als een tijdelijk parasolletje.
- Geef water bij het planten, en de volgende dag ook. Wacht twee dagen en giet weer. Wacht vier dagen en giet weer. Daarna giet je enkel nog (een ruime hoeveelheid) op ogenblikken dat het echt nodig is.

De zomervakantie staat voor de deur

Aan het einde van deze maand start de grote vakantie en eindigt jullie moestuinavontuur (met uitzondering van de pompoenen, die mogen nog even blijven staan). Er wachten nog enkele werkjes zodat de moestuin er mooi bij blijft liggen en niet overwoekerd geraakt met onkruid.

- Zorg dat alles (met uitzondering van de pompoenen, die blijven staan) geoogst is.
- Na de oogst maak je de bedden leeg en zaai je ze in met het wilde bloemenmengsel. Zo blijft de bodem bedekt en zorg je voor nuttige insecten.
- Pak de kruidgroei nog eens flink aan.
- Tussen de pompoenen, die tijdens de zomer blijven staan, breng je nog een verse laag mulch aan.

Week 1 juni

Planning
Logboek

Tip

- Geef je de groenten niet te vaak water, dan zoeken de wortels zelf hun water en zijn ze beter bestand tegen droge periodes. Als je dagelijks water geeft, worden de wortels van je planten lui. Dus beter enkel wanneer het echt nodig is in één keer een grote hoeveelheid water geven dan dagelijks een beetje.

Week 2 juni

Planning
Logboek

Tip

- Maak bij het zaaien tijdens droog weer zaaigreppels flink nat. Bedek na het zaaien de vochtige grond met jutezakken. Controleer dagelijks en verwijder de zakken zodra je de kiempjes ziet.

Week 3 juni

Planning
Logboek

Week 4 juni

Planning
Logboek

Tip

- Blik met je leerlingen terug op het groeiseizoen en pas samen met hen het teeltplan aan.
- Een grote ‘frietbak’ met verse aardappelen uit de tuin om het schooljaar feestelijk af te sluiten.

Een heerlijke lente in de moestuin

Op naar een volgende lente!

In het najaar en de winter reserveer je nog enkele uren voor het voorbereiden van het nieuwe moestuinseizoen:

- Bestel de nodige zaadjes (bijvoorbeeld via onze Velt-zadenactie).
- Oogst de pompoenen en maak hier pompoensoep mee voor de helpende handen.
- Zorg ervoor dat de grond bedekt blijft. Laat de uitgebloeide bloemen staan (je helpt hier de nuttige beestjes in de moestuin mee!), zaai opnieuw in met een groenbemester of bedek met mulch.
- Zin in fruit in jullie schoolmoestuin of elders op de speelplaats? November is dé plantmaand bij uitstek. Bomen planten doe je op dagen dat het niet vriest. Een rustige, bewolkte dag heeft de voorkeur.
- Hebben jullie een composthoop? Dek hem dan af met hooi, een zeil, … om uitspoeling te voorkomen.

Tijdens sneeuwperiodes:

- Voeder de vogels in je tuin: zij helpen je de rest van het jaar met insectenbestrijding.

Een tip per gewas

Tips en tricks	
Bed bladgewassen	
Pluksla - Mesclun Puur Sla	Zaai om de drie cm een zaadje, dun de plantjes uit tot je een plant overhoudt per 30 cm, zaai één of twee keer en dan minstens met een maand tussen.
Spinazie - Butterflay	Zaai één of twee keer (en dan met minstens een maand tussen)
Bed koolgewassen	
Radijs - Mengsel	Zaai in de lente twee keer met drie tot vier weken tussen. Geer radijs elke dag water - als het niet regent.
Kool- en mosterdblaadjes - Mizuna	Zaai in de lente twee keer met drie tot vier weken tussen.
Bed vruchtgewassen	
Pompoen - Sweet Dumpling	Laat dit pompoentje klimmen langs een leuk rek of gaas. Oogst pas in oktober, dan is pompoen lekkerder.
Bed Wortelgewassen	
Wortel - Amiva	Oogst de worteltjes eind juni, als ze een vinger dik zijn.

Bed aardappel - eetbare bloemen	
Aardappel - Vitabella	Vitabella is een heerlijke frietaardappel.
Eetbare bloemen	
Bed Peulvruchten	
Doperwt - Kleine Rheinländerin	Deze doperwtjes hoeven niet veel steun, maar als je enkele vertakte takjes (50 cm lang) 10 cm in de grond duwt naast de erwtenplantjes, dan zie je ze gezellig klauteren.
Peultjes - Norli	Steun: zie doperwtjes.
Tussenteelt (grote vakantie)	
Insectenbuffet	

Wegwijsfiches per gewasgroep vind je in de handleiding schooltuinen

Uitgebreide zaai-, plant en oogstkalender

Het zadenpakket voor een heerlijke lente in de schoolmoestuin en de bijhorende moestuinkalender werden opgesteld met als doel oogst en werk te concentreren in het voorjaar. We gaan er daarbij vanuit dat de school geen serre heeft.

Maar misschien hebben jullie wel een serre of steken er enkele buren mee hun schouders onder de moestuin en willen ze dat gerust ook doen tijdens de schoolvakanties of willen jullie het werk en de oogst wat beter spreiden. Dan zijn er andere zaai, plant- en oogsttijdstippen mogelijk. Met deze uitgebreide zaai-, plant- en oogstkalender maak je je eigen moestuinkalender en teeltplan op maat. In de moestuinkalender zelf is hier met het vakje planning ruimte voor voorzien.

Veel succes!

Legende

- Z = zaaien op het bed zelf
- Zb = Binnen voorzaaien, op kamertemperatuur. Zorg voor veel licht, dus een groot raam op het zuiden is ideaal.
- Pl = planten
- O = oogsten

In het **groen en vetgedrukt** staan de zaai-, plant- en oogsttijdstippen tijdens schoolperioden, die intensief wiedwerk en oogst tijdens de zomer vermijden.

velt SAMEN ECO ACTIEF	Opties	J				F				M				A				M				J				J				A				S				O				N				D				Afstand (cm)
Bed bladgewassen																																																				
Pluksla - Mesclun Puur Sla										z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	o	o	o	o	o	o	o	o																							3 x 25
Spinazie - Butterflay	**Vroege teelt** Late teelt									z	z	z	z	z	z			o	o	o	o	o												**z** z	**z** z					o	o	o	o									15 x 10
Bed koolgewassen																																																				
Radijs - Mengsel	**Vroege teelt** Late teelt									z	z	z	z	z	z		o	o	o	o	o	o												**z** z	**z** z				o	o	o	o									10 x 2
Kool- en mosterdblaadjes - Mizuna	**Vroege teelt** Late teelt									z	z	z	z	z	z	o	o	o	o	o	o													**z** z	**z** z				o	o	o	o									10 x 0,5
Bed vruchtgewassen																																																				
Pompoen - Sweet Dumpling																	**zb**			**z** **pl**	**z**																o	o	o	o										200 x 100
Pompoen - Red Kuri																	**zb**			**z** **pl**	**z**																o	o	o	o										
Bed Wortelgewassen																																																				
Wortel - Amiva										z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z o	z o	z o	z o	z o	z o	z o	z o	z o	z o	z o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o					15 x 3
Bed aardappel - eetbare bloemen																																																				
Bed Peulvruchten																																																				
Doperwt - Kleine Rheinländerin				zb	zb	**zb**	**zb**	**zb**	**zb** **pl**	**pl**	**pl**	**pl**	**pl**	pl							o	o	o	o																												25 x 2
Peultjes - Norli				zb	zb	**zb**	**zb**	**zb**	**zb** **pl**	**pl**	**pl**	**pl**	**pl**	pl							o	o	o																												25 x 2
Alle bedden nateelt																																																				
Bijenweide																																																				